

پایه :	۲	موضوع :	نحو ۳
تاریخ :	۸۸/۳/۲۸	ساعت :	۱۸

نام کتاب: شرح ابن عقیل، باب اعمال المصدر تا پایان کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. گزینه صحیح را انتخاب کنید. ا
 - ا. جاء الزیدان أنفسهما ☒
 - ب. جاء الزیدان نفسهما ☐
 - ب. جاء الزیدان نفسهما ☐
 - د. همه موارد ☐
۲. در کدام گزینه، همه موارد غیر منصرف است؟ ب
 - ا. ذکریا - أربع - ادهم ☐
 - ب. سکران - ادهم - طلحه ☒
 - ج. ارمل - لحيان - صحراء ☐
 - د. ذکری - یعمل - سکران ☐
۳. هر یک از کلمات «الأ - ألا و هلاً» به ترتیب ادات می‌باشد. ج
 - ا. عرض - عرض - تحضیض ☐
 - ب. تحضیض - عرض - تحضیض ☐
 - ج. تحضیض - تحضیض - تحضیض ☒
 - د. عرض - تحضیض - تحضیض ☐
۴. ترخیم «جاریه - زید - جعفر» به ترتیب است. ا
 - ا. جایز - ممتنع - جایز ☒
 - ب. ممتنع - ممتنع - جایز ☐
 - ج. ممتنع - ممتنع - ممتنع ☐
 - د. جایز - ممتنع - ممتنع ☐

تشریحی:

۱. در آیه شریفه «إِنْ تَبَدَّوْا الصَّدَقَاتِ فَنِعْمًا هِيَ» دو احتمال در نقش ترکیبی و نوع «ما» نوشته و بنا بر هر دو، فاعل نعم را مشخص کنید.

۱. ما نکره منصوبه بنا بر تمییز - نعم فعل و فاعلش مستتر. ۲. ما اسم معرفه فاعل برای نعم.

۲. شرط تأکید ضمیر متصل مرفوعی با کلمات نفس و عین را با ذکر مثال بنویسید.
- و لا يجوز توكيد الضمير المرفوع المتصل بالنفس أو العين إلا بعد تأكيد ضمير منفصل و تقول: قوموا أنتم أنفسكم أو أعينكم.

۳. انواع منادا را در مثالهای زیر مشخص کرده و اعراب آنها را بنویسید.

- ا. یا زیدان:
 - ب. یا عبد الله:
 - ج. یا حسن الوجه:
 - د. یا حسناً وجهه:
- ج. مفرد معرفه - مبنی بر علامت رفع
- ج. منادای مضاف و منصوب
- ج. منادای مضاف و منصوب
- ج. منادای شبه مضاف و منصوب

۴. شرایط هر یک از عوامل منع صرف زیر را بنویسید.

- ا. الف و نون زائده:
- ب. وصف:
- ج. مؤنث آن با تاء نباشد.
- ج. اصلی باشد یعنی عارضی نباشد، زمانی که بر وزن أفعال باشد و مؤنث آن با تاء نباشد.

«لو» حرف شرط، فی مضی، ویقلّ ایلاؤها مستقبلاً، لكن قبل»

۵. شعر فوق را با ذکر مثال توضیح دهید.

یکی از معانی «لو» شرطیت است و لو شرطیه دلالت می‌کند بر شرطیت در زمان گذشته و لذا غالباً بعد از آن فعل ماضی واقع می‌شود مانند: لو قام زيدٌ لَقُمتُ - و این که بعد از آن فعل مستقبل واقع شود صحیح است ولی استعمال آن کم است مانند: ولیخشَ الذین لو ترکوا من خلفهم ...

۶. دلایل تأنیث اسمی که علامت مؤنث ظاهری ندارد را بنویسید.

۱. عود الضمیر مؤنثاً. ۲. وصفه بالمؤنث. ۳. ردّ التاء الیه فی التصغیر.

۷. مصغر اسمهای زیر را بنویسید.

أ. قَذَى: ج. قُذَى

ب. عصفور: ج. عُصْفِير

ج. سَفَرَجَل: ج. سَفَرَج و سَفَارِج

د. مُسْتَدْعٍ: ج. مُدْعٍ - مداع

۸. تحذیر را تعریف کرده و بنویسید در چه صورتی اضمار ناصب در باب تحذیر واجب است؟

التحذیر تنبيه المخاطب على أمر يجب الاحتراز منه. فإن كان بإيّاك وأخواته وجب إضمار الناصب.

۹. اسم فعل را تعریف کرده و انواع سه‌گانه آن را با ذکر مثال بنویسید.

أسماء الأفعال ألفاظ تقوم مقام الأفعال في الدلالة على معناها وفي عملها وتكون: أ. بمعنى الأمر كـ«مه» بمعنى أَكْفُفْ و آمين بمعنى استجب. ب. و بمعنى الماضي كـ«شتان» بمعنى افترق و «هيات» بمعنى بعد. ج. و بمعنى المضارع كـ«أوه» بمعنى أتوجّع و وَى بمعنى أعجب.